

XXI. KÜTÜPHANE HAFTASI AÇILIŞ TÖRENİ KONUŞMALARI

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MÜKERREM TAŞÇIOĞLU'NUN KONUŞMASI

Millî Kültür Mirasımızı yaşatan, nesillere intikal ettiren, insanlığın kültür ürünlerini toplum yararına sunan kütüphanelerimizi tanıtmak, kitabı ve kütüphaneyi sevdirmek amacıyla düzenlenen «Kütüphane Haftası»nın bu yıl 21'incisini açmaktan büyük bir mutluluk duymaktayım.

Her yaş ve seviyedeki vatandaşlarımızın yerli ve yabancı araştırmacıların bilgi edinmek, kendilerini yetiştirmek, insanlığa yeni ve yararlı hizmetler vermek için kitaplardan ve diğer bilgi kaynaklarından ücretsiz olarak faydalandıkları kütüphanelerimiz, modern anlamda birer kültür kuruluşudur.

Kütüphanelerimiz, memleketin kültürel, sosyal ve ekonomik kalkınmasına geniş çapta hizmet eden, kitap okuma zevk ve alışkanlığını kazandıran, millî değerlerimizi tanıtan, yaşatan bu önemli görevlerini, koleksiyonlarının zenginliği ile yerine getirebilir.

Bu bakımdan Bakanlığımın, üzerinde ısrarla durduğu iki konuyu belirtmekte fayda görmekteyim.

— Kütüphanelerimizin kitap sayısını çoğaltmak suretiyle daha çok vatandaşın istifade etmesini sağlamak, kütüphaneleri yurdumuzun en ücra köşelerine kadar götürürken bu faaliyete paralel olarak yeni yayınları, her çeşit faydalı kitabı da kütüphanelere kazandırmak zorundayız. Okuyucu her istediği kitabı bulunduğu yerdeki kütüphanede bulabilmelidir.

Bugün gerek ülkemizde, gerek yabancı ülkelerde, evlerde kitaplık meydana getirmek yerine kütüphanelerden istifade yoluna gidilmektedir. Bu isteği daha çok karşılayabilmek için kütüphanelerin yeni yayınlarla takviye edilmesi gerekmektedir.

Ancak her yıl sayıları bir hayli artan kütüphanelerimizin koleksiyonlarını, kitap satın alma yolu ile zenginleştirmek yeterli olmamaktadır. Bu konuda vatandaşlarımızın çeşitli kurum ve kuruluşların el birliği ile Bakanlığımıza katkıda bulunmaları gerektiğine inanıyorum.

Bu sebeple :

Bakanlığımın çalışmalarına hayırsever vatandaşlarımızın, kurum ve ku-

ruluşların da yakın desteğini sağlamak üzere faydasına çok inandığım «KÜTÜPHANELERE KİTAP BAĞIŞI KAMPANYASI»ni başlatıyorum.

Şahıs ve Kuruluşların yapacağı bağışlarla kütüphanesi olmayan yerlerdeki okuyucuya da kitabı götüreceğiz. Bunun için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Kütüphanelerin koleksiyonları zenginleştikçe ödünç verme imkânımız arttığı gibi, gezici kütüphanelerimizle de en ücra yurt köşelerine gidebileceğiz.

— Diğer önemli bir konu da Ata yadigârı nadide yazma eserlerin bakımı, onarımı, gelecek nesillere intikalidir. Şu hususu iftiharla belirtiyim ki, Dünyada ve Ortadoğuda yazma eserlerin en çok bulunduğu ülkeyiz. Bugün Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan yazma eserler dünyanın dikkatini çekmektedir.

Geçen yıl hizmete açılan Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi de Süleymaniye gibi yurdumuzdaki yazma eserleri bünyesinde toplamakta, bu eserlerin bakım, onarım ve korunmasını yaparak yerli-yabancı araştırmacıların istifadesine sunmaktadır. Ancak hemen hemen her ailede birçok kurum ve kuruluşlarda yazma eserler mevcut olup bunlar hizmetten uzak bulunmaktadır. Millî kültürümüzün bu değerli ürünlerini bağış ve satınalma yolu ile kütüphanelerimize kazandırmakta büyük yarar görmekteyim. Vatandaşlarımızın bu konuya gerekli hassasiyeti göstereceklerine inancım tamdır.

21 inci Kütüphane Haftasının kütüphanecilerimize ve milletimize hayırlı olmasını dilerim.

KÜTÜPHANELER VE YAYIMLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHANETTİN YILMAZ'IN KONUŞMASI

Kültürel kalkınmada önemli rolü olan kütüphaneleri yurt sathında tanıtmak, vatandaşların kütüphanelerden daha fazla yararlanmalarını sağlamak için her yıl mart ayının son pazartesi günü ile başlayan hafta «Kütüphane Haftası» olarak kutlanmaktadır.

Bu hafta, kitap sevgisini benimseyen, tanıtan ve geniş kitlelere yayan; ayrıca vatandaşlarımızın kütüphanelerden yararlanmalarına katkıda bulunan önemli bir haftadır. Bu hafta vesilesiyle yurdumuzdaki bütün kütüphanelerde çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin halk ve çocuk kütüphanelerine olan ilgilerini artırarak okuma ve araştırma alışkanlığını geliştirmek üzere çeşitli kültürel faaliyetler düzenlenmekte, okuyucular arasında şiir, kompozisyon ve resim yarışmaları yapılmaktadır. Mahalli basında kütüphane, kitap ve okuma ile ilgili yazılar yayımlanmaktadır.

Hafta münasebetiyle burada kitap ve kütüphanenin önemini kısaca belirtmek istiyorum.

Dünya uygarlığının bugünkü seviyesine ulaşmasında, milletlerin eğitim ve kültür bakımından gelişmesinde kitabın ve kütüphanenin çok büyük katkısı olduğu gerçeğininbütün insanlık tartışmasız kabul etmiştir.

Düşünce ve sanat ürünlerini, edinilmiş tecrübe ve bilgileri kuşaktan kuşağa ulaştırın araç kitaplardır. Bunları derleyip toplayan ve arandıklarında en kolay ve en iyi şekilde hizmete sunan yerler ise kütüphanelerdir. Verdikleri hizmet bakımından en önemli kütüphane türü olan halk ve çocuk kütüphaneleri her yaş ve seviyedeki vatandaşların kitaplardan ve diğer bilgi kaynaklarından serbestçe ve ücretsiz olarak yararlandıkları kültür kuruluşlarıdır.

Halk ve Çocuk Kütüphaneleri öncelikle vatandaşların kütüphane kaynaklarından yararlanmasını sağlayarak toplumumuzun kültürel ve sosyal kalkınmasına yardımcı olmaktadır. Bunun için de her geçen gün koleksiyonlarını çeşitli yayınlarla zenginleştirmektedir. Bugün kütüphanelerimizde toplam kitap sayısı 6 milyonu geçmektedir.

Kütüphane kaynaklarından faydalanma bizzat kütüphane içinde gerçekleştirilmektedir. Bunun yanında, kütüphane içinde kitap okumaya zamanı olmayan vatandaşların kütüphane kaynaklarından yararlanmasına imkân sağlamak üzere, ücretsiz olarak evlere ödünç verilmektedir.

Ayrıca, kütüphanelerde kültürel faaliyetlere ağırlık verilerek vatandaşların kütüphanelere olan ilgisinin artırılması sağlanmaktadır. Bu amaçla kütüphanelerde önemli haftalarda ve günlerde sergi, konferans, açık oturum, film gösterisi ve benzeri kültürel faaliyetler yapılmaktadır. Kütüphanenin bulunduğu yerin kurtuluş bayramlarında, mahalli festival ve şenliklerinde de bu tür faaliyetlere yer verilmekte, kütüphanenin bulunduğu çevrede yetişmiş önemli kişileri anma günlerinde bunlara ait eserler, fotoğraflar ve resimlerden oluşan sergiler düzenlenmekte, konferanslar verilmektedir. Türk büyükleri ile insanlığa hizmet etmiş ünlü kişilerin anma törenleri düzenlenmektedir.

1985 yılının milletlerarası gençlik yılı olması sebebiyle gençleri kütüphaneye çekmek, araştırma ve kitap sevgisini geliştirmek, düzenlemekte olduğumuz kültürel faaliyetlere katılmalarını sağlamak üzere, kütüphanelerimizde gençliğe yönelik çeşitli konferanslar, açık oturumlar, temsil ve yarışmalar yapılacaktır.

Şehirlerin kenar semtleri ile kasaba ve köylere gezici kütüphanelerle hizmet götürülmektedir. Mevcut 30 gezici kütüphane ile son bir yıl içinde 731 semte hizmet götürülmüştür.

Bugün Bakanlığımıza bağlı olarak hizmet veren Halk ve Çocuk Kütüphanelerinin sayısı 750'dir. Bunlardan elverişsiz binalarda hizmet verenlerin modern binalara kavuşturulması için çalışmalarımız ve günün ihtiyaçlarına cevap vermiyen araç ve gereçlerle diğer malzemeler kütüphanecilik standartlarına uygun hale getirilmektedir.

Ayrıca, kütüphanelerimiz televizyon, video gibi göze ve kulağa hitap eden araçlara kavuşturulmaktadır.

Bir yandan mevcut kütüphanelerle hizmet verilirken diğer taraftan yeni kütüphaneler açma çalışmalarımız da sürdürülmektedir.

Yeni kütüphane açma çalışmaları arasında hayırsever vatandaşların kütüphane binası yapmaları memnuniyet verici şekilde artmaktadır.

Son zamanlarda Bakanlığımızla mahalli idarelerin işbirliği sonucu açılan kütüphane sayısında artış görülmektedir.

Ayrıca 1984 yılı yatırım programında yer alan 8 modern kütüphane bu yıl içinde hizmete sokulacaktır.

Kütüphanelerimiz tüm koleksiyonları ve personeli ile vatandaşın hizmetine her an hazırdır. Çocuklarımızı, gençlerimizi ve yetişkinleri kütüphanelerde görmek istiyor ve onları bekliyoruz.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ GENEL BAŞKANI Doç. Dr. NECMEDDİN SEFERCİOĞLU'NUN KONUŞMASI

Kütüphane Haftamıza, bir öncekini kutlayamamış olmanın hüznü ile karışık bir sevinç içinde giriyoruz. Bilindiği gibi, XX. Kütüphane Haftası, mahallî seçimlerden bir gün sonra başlıyordu. Törenlerin «seçim yasağı»na girip girmediği tereddütleri yüzünden, kutlama yapılamamıştı. Bu duruma çok üzülmiştük. Bu bir defalık aksama, Türk Kütüphaneciler Derneğinin Kütüphane Haftasını 1964'te başlatıp bugünlere getirmesindeki ısbeti ve Hafta'nın gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu yüzden, sevincimiz iki katlıdır.

Gençliğine 19 Mayıslar armağan edememiş olan ülkeler, içinde bulunduğumuz yılı «Gençlik Yılı» olarak kabul ve ilân ettiler. Üyesi olduğumuz Birleşmiş Milletler Teşkilâtının bu kararı çerçevesinde, yurdumuzda da gençliğe ilişkin konulara ağırlık veren bilimsel, kültürel ve sportif çalışmalar yapılıyor. Kütüphaneciler olarak biz de bu konuların içindeyiz; içinde olmak zorundayız.

Türkiye'de gençliğin meselelerine şimdiye kadar hep «sağlam kafa sağlam vücutta bulunur» atasözünün merceği ile bakıldı; ama bu sözün

yalnızca «sağlam vücut» kesimiyle ilgilenildi. Gençlerin sporla uğraşması onların bütün meselelerini çözümler, «sağlam kafa»yı da yaratır sanıldı. Gençlik yılı dolayısıyla düzenlenen faaliyetlerde de bu anlayışın ağırlık taşıdığı gözleniyor. Oysa istenilen, her halde, sağlam vücutta sağlam, fakat boş kafa değildir. İstenilen, çağın bilgileri, milli ülküler ve insan sevgisi ile yoğurulmuş, bilgi ve kültürünü yurdunun ve milletinin yararına kullanmağa hazır bir kafadır. Hızla ilerleyen bilim ve teknolojinin ardında koşmayı değil, önünde gitmeyi amaçlamak zorundayız. Bunun için de «delikanlılık çağındaki cevher»in titizlikle işlenmesi, özenle biçimlendirilmesi gerekir. Atatürk'ün «Türk istakbalinin evlâdı» olarak gördüğü gençlerimiz «fikri hür, irfanı hür, vicdanı hür» olabilmek için sürekli olarak okuyup bilgilerine bilgi katmalıdırlar.

Ancak; gençliğin ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek, onları iyiye, doğruya ve güzele yönlerecek yayınların yok denecek kadar az olduğunu belirtmeliyiz. Bu konuda yazarlarımıza ve yayıncılarımıza büyük sorumluluklar, önemli görevler düşüyor : Delikanlılık çağındaki gençler için eserler yazmalı ve yayımlamalıdırlar. Öyle ki, kütüphanelerimiz onlarla «gençlik bölümleri» kurup gençlerin hizmetine sunabilme imkânına kavuşsunlar. Bunlar yapılmadıkça, gençlerin okuma alışkanlığı kazanmasını, okuyan kuşaklar oluşturmasını beklemek, hayâl olmakta devam eder. Yurdumuzda okuma alışkanlığının ancak kişisel merak olarak doğup gelişebilmesi, şüphesiz, bu yüzdendir.

Günümüzde yayıncılığı olumsuz yönde etkileyen önemli faktörler ortaya çıkmıştır : Bunların biri, kâğıt fiyatlarına periyodik olarak yapılan ve yayınların fiyatlarını ulaşılmaz boyutlara ulaştıran astronomik zamlardır. Böylece, zaten sınırlı olan okuma alışkanlığı tümüyle ortadan kalkabilir bir duruma gelmiştir. Kitaplara ve öteki basılı yayınlara da uygulanmağa başlanan Katma Değer Vergisi ise, bilgi ve kültür edinmenin vergilendirilmesi olarak düşünülebilir. Yayınların sözünü ettiğimiz sağlam kafanın «temel ihtiyaç maddeleri» olduğu dikkate alınarak, KDV'de sağlam vücut için gerekli temel ihtiyaç maddelerine uygulanan istisnaların onlara da tanınması yerinde olur kanaadindeyiz.

Kütüphanelerimizin sundukları hizmetlerin yeterli ve doyurucu olması da gençlerimizi kütüphaneye yaklaştırmayan bir sebep olarak gösterilebilir. Bu hizmetlerin eksiksiz gerçekleşmesini sağlayacağı faktörlerin çoğu, yazık ki, kütüphanelerimizde mevcut değildir. Okullarımızda kütüphane bir kitap deposu olmaktan kurtarılamamış, kurumlaşmamıştır. Halk kütüphanelerimizin, gösterilen bütün iyi niyetli çabalara rağmen, hizmetlerini yurdumuzun her yerine ve milletimizin her kesimine götüremediğini söyleyemiyoruz. Üniversite kütüphanelerimiz, merkezîyetçi üniversite an-

layışının yönetim sistemine intibak edememiş bulunmanın sancısı içindedir. Öteki kurum ve kuruluşlarımızın kütüphanelerinde ise, «kütüphanenin amaç ve işlevlerini yetkililere anlatamama» sıkıntısı çekilmektedir.

Bir kütüphanenin başarısının en önemli unsurlarından sayılan personel, ana meselelerden bir olma niteliğini sürdürüyor. Üniversitelarımızın kütüphanecilik bölümlerini bitirenlerin sayısı binlere ulaştığı halde, kütüphaneciler kurumlar içindeki yerlerini bulamamıştır. Üniversitelerde bile, yıllardır çalışarak deneyim kazanmış ve meslek eğitim görmüş kütüphaneciler varken, kütüphanelerin başına bir gün bile kütüphanede çalışmamış, başka alanlarda eğitim görmüş kimseler getirilebilmektedir. Hizmete sunduğu eser sayısı ikiyüz bini, hizmet sunduğu kullanıcı sayısı sekiz bini aşan fakülte kütüphaneleri bile «şeflik» derecesine indirilmiştir. Millî Kütüphane ile halk kütüphanelerine oldukça yüksek ve sayıca yeterli kadrolar sağlanmış olmakla birlikte, özellikle halk kütüphanelerimizi meslek eğitimi görmüş elemanlarla güçlendirmek mümkün olamıyor. Toplumumuzun her kesimine ve gençlerimize hizmet sunmakla görevli olan bu kütüphanelerimizi genç kütüphaneciler için daha çekici duruma getirmeliyiz. Okulların ve çeşitli kurum veya kuruluşların kütüphanelerinde çalışanlar ise, meslekleri ile bağdaşır bir «kadro ünvanı» taşıyamamanın ezikliği içindedirler. Bütün bunlar, kütüphaneciye yasal bir meslekî statü kazanıramamış olmamızın yarattığı meslekî sıkıntılardır.

Değişik türlerdeki kütüphanelerimizin görevlilerinden aldığımız dilekeler, önceki yıllarda dile getirdiğimiz sorunların çözülmediğini gösteriyor. Bunların bazısı bütün kütüphanecileri, bazısı da belli türdeki kütüphanelerde çalışanları ilgilendiriyor : Kütüphane çalışanlarını sadece kitapların bekçisi durumuna koyan, etkili hizmet vermelerini engelleyen mevzuatın düzeltilmesi; yerine göre milyonlarca liralık zimmeti omuzlayan ve müteselsil kefalete tabi tutulan kütüphane çalışanlarına, para ve ayniyattan sorumlu öteki Devlet görevlileri gibi «malî sorumluluk tazminatı» verilmesi; çalışma saatleri ve tatil günlerinde hizmet sunan kütüphane görevlileri için fazla çalışma ödeneğinin sınırlı tutulmaması, bizim de sık sık dile getirmeğe çalıştığımız genel dileklerdir. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kütüphanelerde ve bunların hizmet birimlerinde çalışanların yan ödeme puanlarının, en azından Bakanlığın başka birimlerinde aynı derecedeki görev ünvanları ile çalışanların puanları düzeyine çıkarılması ile, bu Bakanlığımızın en yaygın kuruluşunda çalışanların bir hakkı verilmiş olacaktır. Bütün öteki okul, kurum ve kuruluşların kütüphanelerinde çalışan meslektaşlarımız da kendilerine «kütüphaneci» ünvanlı kadro verilmemesinin ve Kültür ve Turizm Bakanlığındaki meslektaşları kadar bile yan ödeme alamamanın üzüntüsünü yaşamaktadırlar. Aynı öğrenimi gören ve aynı nitelikte görevleri yapanların eşit aylık almaları ve aynı haklardan yararlan-

maları esas olduğuna göre, hakkaniyete aykırı olan bu durumun ortadan kaldırılmasına çalışmamız gerekir. Özlük haklarına ilişkin sorunları bulunan kişilerden verimli çalışma beklenemeyeceği açıktır. Saydığımız dilekler yerine getirilirse, kütüphane hizmetlerinde önemli gelişmeler beklenebilir.

Sözlerimi, kütüphaneciliğimizle ilgili iki önemli ve olumlu gelişmeyi hatırlatarak bitirmek istiyorum : Hayırsever yurttaşlarımızın kütüphane binası yaptırarak toplum hizmetine sunmaya yöneldiğini görmenin mutluluğu içindeyiz. Tübitak'ta kurulan «Milletlerarası Bilgi Erişim Merkezi» ile YÖK bünyesinde kurulan «Dokümantasyon ve Uluslararası Bilgi Tarama Merkezi» kütüphaneciliğimizin çağdaş gelişmelere ayak uydurması için atılmış önemli adımlar olarak değerlendirilebilir.

XXI. Kütüphane Haftamızı yürekten kutlar, hepinizi saygı ile selâmlarım.

Tıp Yayınları ile Hizmetinizde